

Utvalg:	Saksnummer:	Møtedato:	Saksbehandler:
Kontrollutvalget i Skjervøy kommune	47/2015	9.10.2015	Audun Haugan

RAPPORT ETTER UNDERSØKELSENE I SKJERVØY FISKERIUTVIKLING AS OG ÅRVIKBRUKET EIENDOM AS – BEHANDLING AV RAPPORT

Innstilling til v e d t a k:

Saken fremmes med åpen innstilling.

Saken gjelder:

Behandling av rapporten «Undersøkelser i Skjervøy Fiskeriutvikling AS» fra KomRevNord av 2.10.2015.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg:

B: Utrykte vedlegg:

- Rapport fra KomRev Nord av 2.10.2015 med vedlegg (tidligere sendt ut).
- Brev fra Årvikbruket AS av 3.6.2015 til kontrollutvalget og kommunestyret (tidligere sendt ut)

1. INNLEDNING.

1.1 Bakgrunn.

Skjervøy Fiskeriutvikling AS var et kommunalt heleid selskap som ble opprettet i 2010 for å forvalte 15 millioner kroner som Skjervøy kommune fikk utbetalt fra Nergård AS i forbindelse med at konsernet la ned driften i kommunen.

Midlene skulle benyttes til infrastrukturtiltak i fiskerisektoren, rekrutteringstiltak i fiskerinæringen og tiltak som hadde betydning for fiskeri- og havbruksnæringen i kommunen og regionen. I løpet av 2010-11 ble det alt vesentlige av midlene tildelt.

Det ble i ettertid – også i media – stilt spørsmål rundt forvaltningen av midlene, særlig ble det stilt spørsmål ved de tre største tildelingene til Årvikbruket Eiendom AS, Industriparken Skjervøy AS og Skjervøy Sjømat AS. Ut fra den uro som var, bestemte kommunestyret i møte den 7.5.2014 at KomRev Nord IKS skulle foreta en nærmere kontroll og undersøkelser av disposisjonene i selskapet,

og særlig se på de tre største. Etter forslag fra kontrollutvalget fastsatte kommunestyret følgende mandat for undersøkelsene:

«Kommunestyret ber om at det foretas en forvaltningsrevisjon og en kontroll av disposisjoner i selskapene Skjervøy Fiskeriutvikling AS og Årvikbruket Eiendom AS, herunder:

- 1. Kommunestyret ber om en samlet oversikt over tilskudd, utlån og innbetalinger fra og til Skjervøy Fiskeriutvikling AS.*
- 2. Kommunestyret ber om en redegjørelse for hvilke vedtekter og eventuelt andre retningslinjer som gjaldt for forvaltningen av midlene i Skjervøy Fiskeriutvikling AS.*
- 3. Kommunestyret ber om redegjørelse for om bruken av midlene og tildelingene har skjedd i samsvar med vedtektene og øvrige retningslinjer for driften*
- 4. Kommunestyret ber om en redegjørelse for om tildelingene av midler har skjedd i samsvar med de formelle regler for beslutninger i de kompetente organ i selskapet.*
- 5. Kommunestyret ber om at det undersøkes og redegjøres for lånet/tilskuddet på kroner 3.100.000,- til Årvikbruket Eiendom AS, herunder hvordan lånet/tilskuddet er anvendt i selskapet.*
- 6. Kommunestyret ber om at det undersøkes og redegjøres for lånet på kroner 4 500 000,- til Skjervøy Sjømat AS, herunder om Skjervøy Fiskeriutvikling AS var kjent med at driftsmidlene var leaset før lånet ble utbetalt.*
- 7. Kommunestyret ber om at det undersøkes og redegjøres for lånet på kroner 2 500 000,- til Industriparken Skjervøy AS, herunder hvilken sammenheng det er mellom lånet og det tidligere salget av Industriparken Skjervøy AS til West Contractors AS.*
- 8. Kommunestyret ber om at det undersøkes og redegjøres for hvilken sikkerhet og kontroll det var etablert med at lånene/tilskuddene ble brukt til det formål de var innvilget.*
- 9. Revisjonen og undersøkelsene gjennomføres av KomRev Nord IKS som er kommunens revisor.*
- 10. Kom Rev Nord IKS opplyser at kommunen har tilgjengelig 300 timer til forvaltningsrevisjon i inneværende periode. Dersom revisjonen i Skjervøy Fiskeriutvikling AS gjennomføres, vil andre planlagte revisjonsprosjekter måtte utskytes. Kommunestyret anser undersøkelsene i Skjervøy Fiskeriutvikling AS som så viktig at det stilles inntil kroner 600.000,- ekstra til disposisjon for gjennomføring av undersøkelsene.*

Kontrollutvalget kan utvide eller endre mandatet ved behov.»

På bakgrunn av mandatet igangsatte KomRev Nord sine undersøkelser våren 2014.

KomRev Nord IKS overleverte sin rapport første gang til kontrollutvalget den 19.05.2015.

Rapporten er generelt svært grundig og detaljert i sin fremstilling. Med en så detaljert rapport er det viktig med klare sammendrag og konklusjoner. Rapportens vurderinger, konklusjoner og sammendrag fremsto imidlertid som uklare og i flere tilfeller som vanskelige å forstå. Kombinasjonen av en svært detaljert rapport og uklare konklusjoner og sammendrag har gjort rapporten vanskelig tilgjengelig.

Videre har kontrollutvalget savnet vurderinger og tilbakemeldinger på en del problemstillinger som kontrollutvalget mener lå i KomRev NORDs oppdrag og som er tatt opp i flere møter med revisjonen. Dette gjelder særlig for undersøkelsene i Årvikbruket Eiendom AS.

Kontrollutvalget har på denne bakgrunn ikke funnet det forsvarlig å behandle rapporten før de nødvendige avklaringer – så langt det har latt seg gjøre – har blitt foretatt. Kontrollutvalget har derfor i to møter bedt revisor avklare og se nærmere på en del forhold.

Reviderte rapporter ble levert til kontrollutvalget den 13.08.2015 og 2.10.2015.

Det er den sist reviderte rapporten som er gjenstand for behandling.

2. RAPPORTEN OG SEKRETARIATETS BEHANDLING AV DENNE

Den fremlagte rapport er svært omfattende og detaljert. Sekretariatet vil for sin behandling forholde seg til det mandat kommunestyret ga under punkt 3-10 og vil under hvert punkt søke å dra sammen rapportens konklusjoner.

Sekretariatet gir i punkt 11, 12 og 13 sine merknader til rapporten. Merknadene knytter seg til tildelingen til de tre tildelingene til Årvikbruket Eiendom AS, til Industriparken Skjervøy AS og til Skjervøy Sjømat AS.

Sekretariatet vil avslutningsvis gi sin oppsummering og anbefaling til vedtak.

3. KOMMUNESTYRET BER OM EN SAMLET OVERSIKT OVER TILSKUDD, UTLÅN OG INNBETALINGER FRA OG TIL SKJERVØY FISKERIUTVIKLING AS. (MANDATETS PUNKT 1)

Skjervøy fiskeriutvikling vedtok følgende bevilgninger:

Tabell 5. Bevilgninger vedtatt av styret i Skjervøy Fiskeriutvikling AS

Støttemottaker	Type tildeling og sum	Dato for tildelingsvedtak og saksnr.	Formål
Skjervøy kommune	Tilskudd Kr 400 000	5.2.2010 ⁶² 3-2010	Administrative utgifter i forbindelse med Nergård-saken og etablering av ny virksomhet
Skjervøy Sjomat AS	Ansvarlig lån Kr 4 500 000	5.2.2010 4-2010	Anskaffelse av produksjonsutstyr og bedriftsutvikling i tilknytning til anlegget i Skjervøy havn
Årvikbruket Eiendom AS	Tilskudd Kr 3 100 000	5.2.2010 5-2010	Renovering og ombygging av selskapets eiendom i Årviksand
Årvikbruket AS	Tilskudd Kr 145 000	5.2.2010 6-2010	Anskaffelse og utlegging av flytebrygger i Årviksand
Industriparken Skjervøy AS	Ansvarlig lån Kr 2 500 000	5.2.2010 7-2010	Refinansiering av selskapets langsiktige gjeld
Skjervøy videregående skole	Tilskudd Kr 1 000 000	5.2.2010 8-2010	Ombygging av produksjonshallen ved Skjervøy videregående skole
Omstillings- og utviklingsprosjektet	Tilskudd Kr 210 000	10.2.2011 2-2011	Videre drift av omstillings- og utviklingsprosjektet
Skjervøy kommune	Tilskudd Kr 2 662 645	10.2.2011 3-2011	Administrative utgifter i forbindelse med Nergård-saken og utgifter til utbedring av fiskeanlegget på Skjervøy
Skjervøy kommune	Tilskudd Kr 150 000	10.2.2011 3-2011	Utgifter til branntrapp/romningsvei som påløper i 2011
P/R Stavnes ANS	Tilskudd Kr 100 000	10.2.2011 4-2011	Kjøp av fiskefartøy
Jan Hansen	Ansvarlig lån Kr 300 000	10.2.2011 6-2011	Kjøp av fiskefartøy
Ole Johan Korneliussen	Ansvarlig lån Kr 500 000	10.2.2011 7-2011	Kjøp av fiskefartøy
Jan Hugo Eriksen	Tilskudd Kr 150 000	10.2.2011 8-2011	Utvidelse av drift til torskeflåte
Finnvik AS	Tilskudd Kr 125 000	10.2.2011 9-2011	Snurrevadutstyr
Jan Hugo Eriksen	Tilskudd Kr 100 000	23.4.2013 5-2013	Finansiering av ny båt
Robertsen og Slåtnes AS	Tilskudd Kr 100 000	23.4.2013 7-2013	Oppgradering av bunkersanlegg i Skjervøy havn
Skjervøy kommune	Tilskudd Kr 305 000 + mva	23.4.2013 8-2013	Kostnader til utbedring av fortoyningsfeste
Haviknes DA	Tilskudd Kr 100 000	7.10.2013 14-2013	Medfinansiering nytt fartøy
Svein Roger Mikkelsen	Tilskudd Kr 100 000	7.10.2013 13-2013	Kjøp og oppgradering av båt

Kilde: protokoller fra styremøter i Skjervøy Fiskeriutvikling AS

Det er registrert følgende inn- og utbetalinger fra Skjervøy Fiskeriutvikling AS:

Støttemottaker /-giver	Tildeling Dato: beløp	Utbetalt Dato: beløp	Innbetalt Dato: beløp	Formål
Skjervøy kommune			15.1.2010: Kr 100 000 17.2.2010: Kr 15 000 000	Aksjekapital Aksjekapital 100 000 Overkurs 14 900 000
Industriparken Skjervøy AS	5.2.2010: Kr 2 500 000	24.2.2010: Kr 2 076 986,30	20.2.2014 Kr 2 500 000	Refinansiering av langsiktig gjeld
Skjervøy Sjømat AS	5.2.2010: Kr 4 500 000	19.2.2010: Kr 4 500 000		Produksjonsutstyr og bedriftsutvikling
Årvikbruket Eiendom AS	5.2.2010: Kr 3 100 000	19.2.2010: Kr 3 100 000		Renovering og ombygging
Årvikbruket AS	5.2.2010: Kr 145 000	20.10.2010: Kr 145 000		Anskaffelse og utlegging av flytebrygger
Skjervøy videregående skole	5.2.2010: Kr 1 000 000	Ikke utbetalt		Ombygging produksjons-hall/kjøkken
Skjervøy kommune	5.2.2010: Kr 400 000	Opphevet i møte 10.2.2011		adm. arbeid Nergårdsaken og etabl. ny virksomhet
Omstillings- og utviklingsprosjektet	10.2.2011: Kr 210 000	31.1.2012 Kr 210 000		midler for omstillings- og utvikl. prosjektet drift år 4
Skjervøy kommune	10.2.2011: Kr 2 662 645 Kr 150 000	11.2.2011 Kr 2 662 645 Kr 122 579,93		Administrative utgifter i forbindelse med Nergård-saken og utgifter til utbedring av fiskeanlegget på Skjervøy til branntrapp/rommingsvei som påløper i 2011
P/R Stavnes ANS	10.2.2011: Kr 300 000	28.6.2011: Kr 300 000		Kjøp av fiskefartøy
Jan Hansen	10.2.2011: Kr 300 000	28.6.2011: Kr 300 000		Kjøp av fiskefartøy
Ole Johan Korneliussen	10.2.2011: Kr 500 000	28.6.2011 Kr 500 000		Utvidelse av drift
Jan Hugo Eriksen	10.2.2011: Kr 150 000	24.3.2011 Kr 150 000		Snurrevadutstyr
Finnvik AS	10.2.2011: Kr 125 000	28.4.2011 Kr 125 000		Kjøp av fiskebåt, container og bruk
Jan Hugo Eriksen	23.4.2013 Kr 100 000	24.6.2013 Kr 100 000		Videreføring av drift
Robertsen og Slåtnes AS	23.4.2013 Kr 100 000	1.7.2013 Kr 100 000		Oppgradering av bunkers-anlegg i Skjervøy havn
Skjervøy kommune	23.4.2013 Kr 305 000 + mva	14.8.2013 Kr 365 000		Kostnader til utbedring av fortøyningsfeste
Haviknes DA	7.10.2013: Kr 100 000	11.11.2013 Kr 100 000		Kjøp av fiskebåt m/fiskerettigheter
Svein Roger Mikkelsen	7.10.2013 Kr 100 000	10.12.2013 Kr 101 591		Kjøp og oppgradering av båt

Ifølge revisors oversikt ble det bevilget ansvarlige lån for kr 7 800 000 og tilskudd for kr 8 407 645, til sammen kr 16 207 645. Det vil si at det samlede beløp utbetalt i lån og tilskudd var mindre enn det samlede bevilgede beløpet. Tilskuddet som Skjervøy videregående skole ble bevilget (sak 8-2010), ble imidlertid ikke utbetalt fordi forutsetningene i tildelingsvedtaket ikke ble oppfylt. Industriparken Skjervøy AS (sak 7-2010) og Skjervøy kommune (sak 3-2011) fikk utbetalt mindre enn det tilsagnene lød på.

Ifølge avviklingsregnskap for Skjervøy Fiskeriutvikling AS (udatert og usignert) skulle kr 2 982 308 overføres til Skjervøy kommune. Ifølge regnskapet hadde Skjervøy Fiskeriutvikling AS følgende eiendeler:

Lån Ole Johan Korneliussen	kr 500 000
Lån Jan Hansen	kr 300 000
Lån Industriparken Skjervøy AS	kr 2 076 986,30
<u>Bankkonto</u>	<u>kr 105 322,05</u>
Totalt	kr 2 982 308,38

Lånet til Industriparken Skjervøy AS ble innfridd 20.2.2014 med en innbetaling på kr 2 500 000, som utgjorde det utlånte beløpet og renter. Rentene på lånet innebar vesentlige endringer i selskapets inntekter, og regnskapet måtte redigeres og det måtte lages ny revisjonsberetning. Opphør av selskapet ble utsatt, og gjennomført i oktober 2014.

4. KOMMUNESTYRET BER OM EN REDEGJØRELSE FOR HVILKE VEDTEKTER OG EVENTUELT ANDRE RETNINGSLINJER SOM GJALDT FOR FORVALTNINGEN AV MIDLENE I SKJERVØY FISKERIUTVIKLING AS. (MANDATETS PUNKT 2)

4.1 Vedtekter og øvrige kommunale bestemmelser.

Det fremgår av revisors redegjørelse at kommunen ikke fastsatte andre regler for bruken av midlene enn de som fulgte av vedtektene.

Vedtektene fastsatte i formålsangivelsen:

«Selskapets formål er på vegne av Skjervøy kommune å motta og forvalte 15 millioner kroner som Nergård AS utbetaler i forbindelse med nedlegging av sin drift i kommunen, jf. avtale inngått høsten 2009. Midlene skal i hovedsak benyttes til infrastrukturtiltak i fiskerisektoren i hele kommunen, rekrutteringstiltak i fiskerinæringen og tiltak som har betydning for fiskeri- og havbruksnæringen i kommunen og regionen. Midler kan gis som lån eller tilskudd. Midlene skal også kunne dekke kostnader knyttet til prosjekt som omhandler nevnte innsatsområder. Formannskapet kan fastsette nærmere retningslinjer for bruken av midlene.»

Som revisor har redegjort for, var formålsangivelsen rundt formulert og vedtektene satte derfor vide rammer for styret i forhold til hvordan midlene kunne disponeres. Etter vedtektene kunne midlene både gis som lån, eller som tilskudd.

Revisor mener imidlertid at det kunne utledes som begrensning for styrets myndighet at midler skulle bevilges til fiskeri – og havbruksnæringen/sektoren og midlene skulle bevilges til investeringer, og ikke til rene driftstilskudd til aktører.

Som det fremgår av vedtektene, var det bestemt at formannskapet kunne fastsatte nærmere retningslinjer for bruken av midlene. Formannskapet vedtok imidlertid at det anså at «vedtektens § 2 er dekkende som retningslinjer for bruk av midlene. Styret forvalter selskapets kapital i tråd med dette. Vurderinger ut over dette søkes avklart med formannskapet».

4.2 Formelle beslutningsregler.

Revisor har også undersøkt hvilke formelle regler som gjaldt for tildelingene. Revisor har vurdert det slik at styrets saksbehandling var dekket av aksjelovens regler, både i forhold til krav til saksbehandling, vedtaksførhet og habilitet.

Revisor har på denne bakgrunn fastsatt følgende kriterier, som tildelingene er vurdert ut fra:

- Skjervøy Fiskeriutvikling AS sine utbetalinger av tilskudd/lån må ha hjemmel i avgjørelse av styret i selskapet.
- Styreleder i Skjervøy Fiskeriutvikling AS må sørge for at saker om tildeling blir gjenstand for behandling i selskapets styre,
- Styreleder i Skjervøy Fiskeriutvikling AS må forberede saker som skal behandles av styret i selskapet.
- Skjervøy Fiskeriutvikling AS sine saksutredninger bør inneholde redegjørelse for og vurdering av om det omsøkte tiltaket/prosjektet er i henhold til selskapets formål.
- Skjervøy Fiskeriutvikling AS sine saksutredninger bør inneholde redegjørelse for og vurdering av om midlene bør gis som lån eller tilskudd.
- Styreleder i Skjervøy Fiskeriutvikling AS må dokumentere å ha lagt frem et tilfredsstillende behandlingsgrunnlag for avgjørelsene om tildelinger fra selskapet.
- Saksforberedelsene bør gjøre rede for hvorvidt tildelingen vil innebære offentlig støtte som vrir konkurransen.
- Skjervøy Fiskeriutvikling AS må sørge for at alle styremedlemmene er gitt anledning til å delta i styrebehandlingen av den konkrete saken og at mer enn halvparten av medlemmene må ha vært til stede i styrebehandlingen.
- Skjervøy Fiskeriutvikling AS må sørge for at tildelinger er avgjort og gjennomført av saksbehandlere som ikke har fremtredende personlig eller økonomisk interesse i den konkrete tildelingen.
- Skjervøy Fiskeriutvikling AS sine styrebeslutninger skal fremkomme av en protokoll som også inneholder informasjon om tid, sted, deltakere og behandling.
- Skjervøy Fiskeriutvikling AS sine protokoller skal være underskrevet i henhold til regelverket.
- Skjervøy Fiskeriutvikling AS sine utbetalinger må være begrunnet i oppfølging av eget tildelingsvedtak.
- Skjervøy Fiskeriutvikling AS må ha kontrollrutiner for å følge opp om de tildelte midlene ble brukt i henhold til vilkårene selskapet satte for lånet/tilskuddet.

Sekretariatet viser for øvrig til revisors redegjørelse rapporten, hvor det fremkommer hvordan kriteriene er utledet.

Revisor har også vurdert hvorvidt habilitetsreglene i forvaltningslovens § 6 kommer til anvendelse på virksomheten i Skjervøy Fiskeriutvikling AS. Revisor finner dette usikkert, men har uansett vurdert aktuelle tildelinger opp mot bestemmelsen i forvaltningsloven § 6 2. ledd.

5. KOMMUNESTYRET BER OM REDEGJØRELSE FOR OM BRUKEN AV MIDLENE OG TILDELINGENE HAR SKJEDD I SAMSVAR MED VEDTEKTENE OG ØVRIGE RETNINGSLINJER FOR DRIFTEN (MANDATETS PUNKT 3)

Revisor har – med visse merknader - funnet at tildelingene har skjedd i samsvar med formålet for selskapet og i samsvar med øvrige retningslinjer for driften av Skjervøy Fiskeriutvikling AS.

Revisor har funnet grunn til å drøfte nærmere hvorvidt formålet med tildelingene til Årvikbruket Eiendom AS og Industriparken Skjervøy AS var i henhold til Skjervøy Fiskeriutvikling AS sin formålsbestemmelse, men revisor kan ikke se å ha grunnlag for å konkludere med at tildelingene var vedtektsstridige.

Når det gjelder kravet om at Skjervøy Fiskeriutvikling AS sine utbetalinger må være begrunnet i oppfølging av eget tildelingsvedtak, har revisor hatt merknader til utbetalingen til Skjervøy Sjømat AS. Revisors kan imidlertid ikke entydig konkludere. Styreleder hadde fått beskjed om at utstyr skulle leases. Dette skapte tvil om Skjervøy Sjømat AS faktisk ville bruke midlene fullt ut i henhold til tildelingsvedtaket. Han besørget lånebeløpet utbetalt til tross for dette. På den andre siden viser revisor til at styreleder overlot dialogen med motparten til kommunens advokat og før utbetalingen mottok signert låneavtale fra Skjervøy Sjømat AS som inneholdt betingelsene for lånet, herunder vilkåret om at det skulle nyttes til utstyersanskaffelse. Dette kunne gi styreleder grunn til å tro at det omsøkte utstyret i sin helhet ville bli anskaffet til låntakers eie, og det er også styreleders forklaring på hvordan han oppfattet situasjonen.

Revisor mener også at det ved tilskuddet til Skjervøy kommune til reparasjon av kai ved Skjervøy Sjømat AS ble utbetalt uten framlagt dokumentasjon iht. tildelingsvedtaket. Utbetalingen var dermed ikke tilstrekkelig begrunnet i oppfølging av styrets vedtak.

6. KOMMUNESTYRET BER OM EN REDEGJØRELSE FOR OM TILDELINGENE AV MIDLER HAR SKJEDD I SAMSVAR MED DE FORMELLE REGLER FOR BESLUTNINGER I DE KOMPETENTE ORGAN I SELSKAPET (MANDATETS PUNKT 4)

Revisor har hatt mindre merknader til saksbehandlingen, man har ikke kunnet konstatere at saksforberedelse og vedtak i saker har skjedd i strid med de reglene som gjaldt for beslutninger i Skjervøy Fiskeriutvikling AS, herunder habilitetsregler.

7. KOMMUNESTYRET BER OM AT DET UNDERSØKES OG REDEGJØRES FOR HVILKEN SIKKERHET OG KONTROLL DET VAR ETABLERT MED AT LÅNENE/TILSKUDDENE BLE BRUKT TIL DET FORMÅL DE VAR INNVILGET (MANDATETS PUNKT 5)

Revisor konkluderer med at det var ikke etablert noen generelle kontrollrutiner for å sikre at utbetalingene fra selskapet ble brukt til de formålene de var innvilget til. Imidlertid inneholdt styrevedtakene for flere av tildelingssakene vilkår som var egnet til å sikre støttegiver kontroll med at utbetalte midler gikk til omsøkte og vedtatte formål, og selskapets styreleder utøvde faktisk kontroll med noen av utbetalingene.

8. KOMMUNESTYRET BER OM AT DET UNDERSØKES OG REDEGJØRES FOR LÅNET/TILSKUDET PÅ KRONER 3.100.000,- TIL ÅRVIKBRUKET EIENDOM AS, HERUNDER HVORDAN LÅNET/TILSKUDET ER ANVENDT I SELSKAPET (MANDATETS PUNKT 6)

Revisor har oppsummeringsvis redegjort for tildelingen på følgende måte:

«Når det gjelder tilskuddet til Årvikbruket Eiendom AS og mottakers bruk av midlene, har revisor kartlagt at Årvikbruket Eiendom AS brukte det aller meste av midlene til å gjøre opp for faktura 30.10.2009 på kr 3 850 000 eks mva fra Årvikbruket AS som driver fiskebruket kommunens eiendomsselskap eier. Fakturaen gjaldt renoverings-/utbedringsarbeider på fiskebruket som drifts-selskapet etter avtale med eiendomsselskapet angivelig dels hadde besørget og bekostet utført og dels skulle utføre. Etter det revisor har funnet ut, var det ikke dokumentert hvilke av de fakturerte utbedringene som faktisk var utført. Likevel dekket Årvikbruket Eiendom AS fakturaen som etter revisors vurdering ikke tilfredsstillende bokføringsforskriftens krav til et gyldig salgsdokument. Vår analyse av offentlig tilgjengelige regnskapstall for Årvikbruket AS gir ikke nærmere veiledning for å si i hvilken grad utbedringsarbeid var utført, men vi ser at selskapets økonomiske situasjon i 2008 og 2009 tilsier at det ikke var handlingsrom for å gjøre investeringer i form av renoveringer.

Vår regnskapsanalyse av de to nevnte årene sett under ett viser at uten inntektsføringen på 3,85 millioner kroner som følge av fakturaen til Årvikbruket Eiendom AS, ville egenkapitalen til Årvikbruket AS vært negativ med 3,944 millioner kroner.

På oppdrag fra revisjonen har ekstern takstingeniør vurdert om de 22 utbedringstiltakene Årvikbruket Eiendom AS søkte og fikk tilskudd til å utføre, faktisk er utført. I antall er de fleste av de omsøkte utbedringene utført. Av takstingeniørens rapport etter befaring på fiskebruket framgår det imidlertid at bare deler av de utbedringene som betraktes som renoveringer og som hadde høyest kalkulerte kostnader, vurderes som utført.

Revisor har også kartlagt hvordan styret i kommunens aksjeselskap Årvikbruket Eiendom behandlet sakene om renoverings-/utbedringsarbeid på fiskebruket. Styrets arbeid er i liten grad skriftlig dokumentert. Det vi har fått skriftlig dokumentert fra styret, sammen med muntlig informasjon fra styreleder, er vurdert opp mot relevante bestemmelser i aksjeloven. Revisors vurderinger av funnene på dette punktet er at

- *styret i eiendomsselskapet var beslutningsdyktig i styremøtene etter aksjeloven § 6-24 bortsett fra i ett tilfelle der ett av styremedlemmene ikke ble innkalt til møtet*
- *styremøteprotokollene er ikke helt i samsvar med kravene i aksjeloven § 6-29*
- *tilgjengelig informasjon i saken har ikke gitt revisor grunnlag for å vurdere hvorvidt varsel om styrebehandling var i henhold til aksjeloven § 6-22*
- *revisors funn gir ikke grunnlag for å gi vurderinger med hensyn til om styret hadde tilfredsstillende behandlingsgrunnlag etter aksjeloven § 6-21 annet ledd*
- *vi har heller ikke grunnlag for å gi ei entydig vurdering vedrørende styremedlem Albrigtsens habilitet etter aksjeloven § 6-27. Hensynet til tilliten til styremedlemmets lojalitet til selskapet tilsier likevel at Albrigtsen ikke burde vært med på behandlingen av tilleggsavtalen som vi har*

forstått kom i stand fordi Årvikbruket Eiendom AS ville utbetale tilskuddet fra Skjervøy Fiskeriutvikling AS til Årvikbruket AS.

• Årvikbruket Eiendom AS sin betaling av faktura fra Årvikbruket AS som ikke tilfredsstiller kravene til et gyldig salgsdokument, er brudd på bestemmelser i bokføringsforskriften

- 9. KOMMUNESTYRET BER OM AT DET UNDERSØKES OG REDEGJØRES FOR LÅNET PÅ KRONER 4 500 000,- TIL SKJERVØY SJØMAT AS, HERUNDER OM SKJERVØY FISKERIUTVIKLING AS VAR KJENT MED AT DRIFTSMIDLENE VAR LEASET FØR LÅNET BLE UTBETALT.**

Revisor har – sammenfatningsvis – redegjort på følgende måte for resultatet av sine undersøkelser:

«Vedrørende spørsmålet om Skjervøy Fiskeriutviklings eventuelle kjennskap til låntakers faktiske finansiering av driftsmidlene før lånet ble utbetalt til Skjervøy Sjømat AS, viser revisjonens undersøkelse at tidligere styreleder i Skjervøy Fiskeriutvikling AS før utbetalingstidspunktet hadde fått informasjon på e-post fra støttemottaker om at deler av utstyret som lånet skulle finansiere, ville bli leaset i stedet for kjøpt. Skjervøy Fiskeriutvikling AS hadde bevilget ansvarlig lån til Skjervøy Sjømat AS for anskaffelse av nærmere bestemt utstyr, herunder flekkemaskin til budsjettert kostnad kr 2 500 000. Den 10.2.2010 sendte Skjervøy Sjømat AS epost til styreleder Waage om at selskapet i påvente av utbetalingen fra Skjervøy Fiskeriutvikling AS måtte leie en flekkemaskin fra sin eier, Atlantic Seafood AS. I denne perioden var partene uenige om hvorvidt midlene skulle være ansvarlig lån eller tilskudd. Styreleder hadde på bakgrunn av eposten 10.2.2010 bedt kommunens advokat om å føre dialogen med Skjervøy Sjømat AS. Den 10.2.2010 ble det sendt signert låneavtale til Skjervøy Sjømat AS, og styreleder fikk låneavtalen tilbake med låntakers signatur 18.2.2010. Skjervøy Fiskeriutvikling AS utbetalte hele det bevilgede beløpet til Skjervøy Sjømat AS 19.2.2010. Styreleder har fortalt til revisor at han la til grunn at alle intensjoner og vilkår var akseptert av låntaker da låneavtalen ble returnert i underskrevet stand 18.2.2010. Finansiering av det øvrige utstyret Skjervøy Sjømat AS skulle anskaffe, var ikke tema før utbetalingstidspunktet.»

- 10. KOMMUNESTYRET BER OM AT DET UNDERSØKES OG REDEGJØRES FOR LÅNET PÅ KRONER 2 500 000,- TIL INDUSTRIPARKEN SKJERVØY AS, HERUNDER HVILKEN SAMMENHENG DET ER MELLOM LÅNET OG DET TIDLIGERE SALGET AV INDUSTRIPARKEN SKJERVØY AS TIL WEST CONTRACTORS AS.**

Revisor har oppsummert resultatet av undersøkelsene på følgende måte:

«Når det gjelder lånet til Industriparken Skjervøy AS og sammenhengen mellom lånet og salget av Industriparken Skjervøy til West Contractors AS, har revisor funnet følgende: Lånet som Skjervøy Fiskeriutvikling AS bidro til å refinansiere, var innvilget fra North Crab AS i april 2006 til Industriparken Skjervøy AS med den hensikt å posisjonere seg i forkant av et nært forestående salg av sistnevnte selskap. Gjelden Industriparken Skjervøy AS dermed hadde til North Crab AS, fulgte med førstnevnte selskap da samtlige av aksjene ble overdratt til North Crab i august 2007. Da Skjervøy Fiskeriutvikling AS i 2010 vedtok å tildele Industriparken Skjervøy AS et ansvarlig lån for å refinansiere sistnevntes gjeld til morselskapet North Crab

AS, synes motivet for beslutningen å ha vært å gjøre North Crab AS villig til å selge eiendommen Industriparken til en aktør kommunen kunne gå god for med tanke på planer om etablering av en forsyningsbase for oljeindustrien. Revisor registrerer at lånet fra Skjervøy Fiskeriutvikling AS til Industriparken Skjervøy AS ble tilbakebetalt med renter i 2014.»

11. SEKRETARIATETS KOMMENTARER TIL RAPPORTEN

11.1 INNLEDNING

11.1.1 Revisors rapport – kontrollutvalgets behandling av denne.

Revisor var bedt om å «undersøke og redegjøre» for tre konkrete tildelinger. Ut fra sakens bakgrunn, mandatet og formålet, har kontrollutvalget ment at det med «undersøke og redegjøre» ikke bare lå å presentere innsamlede data, men at KomRev NORD foretok en faglig vurdering av de innsamlede dataene og at revisor ga uttrykk for sitt syn.

I sammenheng med dette har kontrollutvalget lagt til grunn at revisor ville peke på mulige feil og mulige misligheter man oppdaget under sine undersøkelser. I alle fall måtte dette gjelde vesentlige forhold som knyttet seg til de kommunale selskapenes håndtering av midlene.

Revisor hadde imidlertid i sin opprinnelige rapport forholdt seg strengt til ordlyden mandatet og mente at man med å «undersøke og redegjøre» skulle gi en beskrivelse av forholdene rundt de tre tildelingene til Årvikbruket Eiendom AS, Skjervøy Sjømat AS og Industriparken Skjervøy AS. Revisor hadde derfor bare i begrenset grad gått inn på å kommentere eller vurdere den innsamlede informasjonen.

De tidligere utgavene av rapporten har også vært svært detaljerte, samtidig som konklusjonene – etter kontrollutvalgets syn - har vært noe uklare og vanskelig å forstå.

Disse forholdene har vært hovedårsaken til at behandlingen av rapporten har dratt ut i tid og til at man har måtte gå flere runder i kontrollutvalget.

Den siste reviderte rapporten er kortet ned, samtidig som det er foretatt en del redaksjonelle endringer, samt fornyede – og klarere – sammendrag og vurderinger på flere punkter.

Etter sekretariatets syn er det imidlertid flere forhold som ikke er kommentert i rapporten og som er av interesse for kontrollutvalget ut fra et kontroll- og tilsynsperspektiv. Sekretariatet finner det riktig å kommentere disse forholdene slik at kontrollutvalget – og kommunestyret – får et bedre grunnlag for sine drøftelser og vurderinger.

11.1.2 Feil og misligheter.

Det tilligger kontrollutvalget å påse at det føres kontroll og tilsyn for å forebygge eller avdekke feil og misligheter i den kommunale forvaltningen, herunder i kommunens egne selskaper. Foreliggende rapport er en del av dette arbeidet.

Dersom det – ved undersøkelser - oppdages feil eller misligheter har ikke kontrollutvalget noen «egen» myndighet. Utvalget kan ikke pålegge administrasjonen, styret i selskaper, eller andre å treffe tiltak for å rette feilen, eller på annen måte forfølge feilen av eget tiltak.

Kontrollutvalgets ansvar er å rapportere til kommunestyret når det finner at det foreligger alvorlige feil eller misligheter innenfor den kommunale forvaltning. Kommunestyret må – som øverste organ – vurdere kontrollutvalgets innstilling og eventuelt treffe de nødvendige vedtak.

Når det gjelder eventuelle feil i begått i kommunens selskaper, kan ikke kommunestyret instruere styret. Kommunestyret kan imidlertid – som eier – instruere eierrepresentanten og dermed selskapets generalforsamling. Selskapets generalforsamling kan på sin side igjen instruere styret.

Kommunen har også – som eier – rett til å holde styremedlemmer ansvarlige for disposisjoner som de har foretatt i egenskap av styremedlemmer og som har påført selskapet tap. Dette følger av aksjeloven § 17-1, som lyder:

(1) Selskapet, aksjeeier eller andre kan kreve at daglig leder, styremedlem, medlem av bedriftsforsamlingen, gransker eller aksjeeier erstatter skade som de i den nevnte egenskap forsettlig eller uaktsomt har voldt vedkommende.

(2) Selskapet, aksjeeier eller andre kan også kreve erstatning av den som forsettlig eller uaktsomt har medvirket til skadevolding som nevnt i første ledd. Erstatning kan kreves av medvirkeren selv om skadevolderen ikke kan holdes ansvarlig fordi han eller hun ikke har utvist forsett eller uaktsomhet.

Når det gjelder kontrollutvalgets grunnlag for å rapportere en feil eller mislighet videre, kan ikke utvalget bygge sin rapportering av mulige feil og misligheter på hva som fremtrer som klart.

For å kunne gå videre – og rapportere en sak – må det være tilstrekkelig at det foreligger en mulighet for at det er begått en feil eller mislighet. Med «mulighet» mener sekretariatet at det fremtrer mer sannsynlig at det foreligger en feil eller mislighet, enn at det ikke gjør det. Det får så være de respektive myndigheter – herunder eventuelt ved hjelp av juridisk bistand – å foreta de endelige vurderinger.

11.2 TILDELINGEN TIL ÅRVIKBRUKET EIENDOM AS – SELSKAPETS BRUK AV MIDLENE

11.2.1 Innledning

Når det gjelder tildelingen til Årvikbruket Eiendom AS skal sekretariatet innledningsvis få bemerke at spørsmålet ikke er hva Årvikbruket AS har utført av arbeider, eller hva Årvikbruket AS ellers har foretatt seg. Årvikbruket AS er et privat eid selskap som kontrollutvalget ikke har noe tilsynsmandat ovenfor.

Det var det kommunalt eide selskapet Årvikbruket Eiendom AS som søkte om – og fikk innvilget – midler til å utføre arbeider på eiendommen: Skjervøy Fiskeriutvikling AS var tilskuddsgiver og Årvikbruket Eiendom AS var tilskuddsmottaker.

Årvikbruket Eiendom AS er fullt ut eid av kommunen og det tilligger kontrollutvalget – og kommunestyret – å føre tilsyn med forvaltningen i selskapet.

Det er imidlertid i denne saken et avtaleforhold mellom Årvikbruket Eiendom AS og Årvikbruket AS, som har betydning for vurderingen og forståelsen av disposisjonene i Årvikbruket Eiendom AS. Det er derfor ikke til å unngå at man kommer inn på forhold som også berører Årvikbruket AS.

11.2.2 Er det arbeid man bevilget penger til utført?

Det sentrale spørsmålet har vært om pengene er brukt i samsvar med bevilgningen.

Når det gjelder hva man bevilget penger til, har revisor lagt til grunn at Årvikbruket Eiendom AS fikk innvilget kroner 3.100.000,- for å foreta de arbeidene som var beskrevet i de 22 punktene i Isaksens rapport. Det ble ikke bevilget penger fra Skjervøy Fiskeriutvikling AS til vedlikehold og utbedringer i sin alminnelighet. Det er derfor – for denne saken – irrelevant hva man ellers mener å kunne dokumentere av vedlikehold og påkostninger. De tildelte midlene skulle ikke brukes til dette.

Isaksens rapport lå ved søknaden fra Årvikbruket Eiendom AS og inneholdt en beskrivelse og prissetting av konkrete arbeidsoperasjoner. Det var disse konkrete arbeidsoperasjonene man søkte om støtte til å finansiere. Dette arbeidet kan man observere er utført, eller ikke utført.

Revisor har også latt foreta en befaring av bruket ved Byggebistand Troms den 20.11.2014. Ved befaringen ble de 22 punktene gjennomgått. Taksten har blitt forelagt Årvikbruket AS som har hatt innsigelser til den vurdering som er foretatt av kaia, men i det alt overveidende har man vært enig i rapporten.

Når det gjelder om arbeidene er utført, sier revisor i sitt sammendrag:

På oppdrag fra revisjonen har ekstern takstingeniør vurdert om de 22 utbedringstiltakene Årvikbruket Eiendom AS søkte og fikk tilskudd til å utføre, faktisk er utført. I antall er de fleste av de omsøkte utbedringene utført. Av takstingeniørens rapport etter befaring på fiskebruket framgår det imidlertid at bare deler av de utbedringene som betraktes som renoveringer og som hadde høyest kalkulerte kostnader, vurderes som utført.

Det sies videre i rapporten på side 72:

For 19 av rommene/områdene ved fiskebruket gjaldt Isaksens forslag til utbedringer renhold, orden og vedlikehold, og disse 19 tiltakene var samlet kalkulert til kr 1 015 000. Byggebistand vurderte at for 13 av disse 19 rommene/områdene var utbedringer fullt ut gjort i henhold til Isaksens rapport. Det var på rommene tørkerom/oljeklær, mottak, rognrom, vaskemiddelrom, kjølerom ferskfisk, dyrefôrrom, frysetunnel (men her var slitasje synlig), emballasjerom, platefryserom, ferdigvarelager saltfisk, ladderom truck, flekkerom og pallelager innenfor verksted. Isaksen hadde kalkulert utbedringsarbeidet med disse 13 rommene/områdene til en samlet kostnad på kr 690 000.

Om utbedringstiltak utvendig som i Isaksens takstrapport var kalkulert til kr 100 000, har Byggebistand vurdert at det ikke er grunn til å tro at rydding ikke er utført. Han opplyser videre i rapporten at fiskebruket ikke lengre har knuste vinduer, men at det fortsatt er synlig skade på veggen til anlegget. Ut fra dette kan det legges til grunn at vedlikeholdstiltak med kalkulert kostnad til kr 790 000 har blitt utført ved fiskebruket. Revisor kan ikke uttale seg om de faktiske kostnadene med dette utbedringsarbeidet.

I ett av rommene var ikke alle tiltakene som Isaksen foreslo, utført; vinduskarmene i grader/pakkerom var ikke skrå. Utbedringsarbeidet på dette rommet var kalkulert til kr 60 000.

For tre av rommene vurderte Byggebestand at ingen av utbedringene var gjort. Det gjelder verksted, fryselager/modningsrom og ferdigvarelager. Kostnadene til utbedring av disse tre rommene var kalkulert til kr 120 000.

Vasking av kar ble ikke gjort i eget rom, slik at karrom ikke hadde den tiltenkte funksjonen. Kalkulert kostnader til utbedring her var på kr 45 000.

Områdene/rommene som i Isaksens rapport benevnes «innsleding av personell», «isbinge/ismaskin-rom» og «vedlikehold kai», må karakteriseres som renovering. Disse tre utbedringene var til sammen kalkulert til kostnad kr 2 890 000. Utført renoveringsarbeid vil kunne observeres, men som vi kommer til nedenfor, har takstingeniøren vi benyttet, trukket konklusjoner vedrørende kaien som driftsselskapet og eiendomsselskapet ikke er enige i.

Ut fra dette må det legges til grunn at arbeidene Årvikbruket Eiendom AS søkte om midler til ikke er fullt ut utført.

Når det gjelder kaia – som har vært et stort tema – mener Årvikbruket AS at man har kjøpt inn materialer og har foretatt visse avstivninger. Takstmannen har imidlertid opplyst at han ved befaringen så gjennomrustede bolter og at det etter hans oppfatning var for gamle bygningsmaterialer til at det kunne vært gjort arbeid etter 2006. Han opplyste videre at fra der han tok bildene, ville det vært synlig om arbeid hadde vært gjort slik som beskrevet.

Sekretariatet registrerer at det er uenighet rundt forholdene ved kaia, men det er i alle tilfelle ikke redegjort for arbeidet med kaia på en dokumenterbar og etterrettelig måte.

Av et kostnadsoverslag for arbeidene på totalt kroner 3.905.000,- eks. mva. må det i alle tilfelle legges til grunn at det er arbeidet for totalt kroner 3.115.000,- som er vurdert som ikke utført, eller som Årvikbruket Eiendom AS ikke har kunnet redegjøre for på en tilfredsstillende måte.

11.2.3 Årvikbruket Eiendom AS honorering av fakturaen av 30.10.2009 fra Årvikbruket AS

Det fremgår av revisors redegjørelse at kroner 3.025.000,- av midlene som kom fra Skjervøy Fiskeriutvikling AS ble brukt til å betale fakturaen av 30.10.2009 fra Årvikbruket AS. Denne hadde følgende spesifisering:

Utklipp 3. Faktura fra Årvikbruket AS til Årvikbruket Eiendom AS

ÅRVIKBRUKET

9386 SENJAHOPEN

Kundenr: 12036
Årvikbruket Eiendom AS

Tlf: 77 85 83 381 Senjahopen
77 72 93 00 Årvikbuand
Org.nr.: 989 307 711

Faktura
Fakturanr: 9058
Fakt.dat: 30.10.09
Fork.dat: 29.11.09
Ordrenr: 374

Side 1

36

9389 SKJØRVØY

Deres ref:

Vår ref:

Ordredato: 30.10.09

Artikkelnr: 10023
Artikkelnavn: I følge avtale

Åpen: 3 850 000,00

Rab.1: 0,00

Antall: 1,00

Enhet: stk

Beløp: 3 850 000,00

Det henvises til avtale om utføring av arbeid ved Årvikbruket Eiendom AS's anlegg i Årvikbuand. Se vedlagt spesifisering.

Sum fakturalinjer: 3 850 000,00

10023/2012

Frakt: 0,00 Eksp.gebyr: 0,00 Rab: 0,00 Mva.gr: 3 850 000,00 Sum mva: 962 500,00 Totalsum: 4 812 500,00

4 812 500,00

Utklipp 4. Spesifisering av arbeidene utført for Årvikbruket Eiendom AS

ÅRVIKBRUKET

Org.nr. 989 307 711

9386 Senjahopen (kontoradresse)

Spesifisering av arbeidene utført for Årvikbruket Eiendom AS

Arbeid med inngangspartiet og innslusning personell for Å tilfredsstille behov fra Mattilssynet	Kr.	450 000,00
Tilrettelegging av produksjonslokaler og isanlegg for å øke/hedre den produksjonsmessige logistikken i fabrikk	Kr.	1 900 000,00
Ombygging og forsterkning av knianlegget for å takle nye fremtidige behov.	Kr.	1 100 000,00
Prosjektering og arbeidsledelse	Kr.	400 000,00
Totalt	Kr.	3 850 000,00

Som det fremgår av fakturaen skal den dreie seg om arbeid som er «utført for Årvikbruket Eiendom AS».

Revisor har sagt om fakturaen:

«I intervju med daværende styreleder i Årvikbruket Eiendom AS stilte vi spørsmål om det forelå noen ytterligere dokumentasjon sammen med fakturaen av 30.10.2009, det vil si et grunnlag for summene. Han svarte at styret trengte ikke det fordi de var kjent med hva som var gjort ved fiskebruket. For revisor medfører imidlertid det forhold at spesifiseringen ikke har opplysninger om mengde eller tidspunkt, manglende mulighet til å etterprøve fakturaens realitet i forhold til den ytelse/leveranse den gjelder. Bokføringsforskriften § 5-1-1 nr. 3 og nr. 4, som angir krav til salgsdokumentets innhold, er begrunnet i å sikre etterprøvbarehet. Etter det revisor kan se, har Årvikbruket Eiendom AS i dette tilfellet akseptert faktura som ikke var i henhold til

bokføringsforskriftens krav til et gyldig salgsdokument. Styrets aksept av fakturaen strider også mot bokføringsforskriftens krav i § 5-5 femte ledd om å kreve ny salgsdokumentasjon (ny faktura) dersom det er mangler i den mottatte fakturaen. I mangel av nytt og gyldig salgsdokument har kjøper Årvikbruket Eiendom AS heller ikke sannsynliggjort at kjøpet er en reell utgift for selskapets virksomhet, jf. bokføringsforskriften § 5-5 femte ledd siste setning.»

Sekretariatet finner revisors beskrivelse som noe ufullstendig.

Ut fra revisors redegjørelse og rapportens funn, må det legges til grunn at Årvikbruket Eiendom AS honorerte en faktura for tjenester som ikke var levert på tidspunktet. Fakturaen var altså ikke i samsvar med realitetene. Dette legger også revisor til grunn, da det i rapportens sammendrag sies at:

«Fakturaen gjaldt renoverings-/utbedringsarbeider på fiskebruket som drifts-selskapet etter avtale med eiendomsselskapet angivelig dels hadde besørget og bekostet utført og dels skulle utføre.»

Det dreide seg altså ikke om utførte og leverte arbeider, men i stor grad om arbeider som man – etter den senere formaliseringen av avtalen - skulle utføre.

Sekretariatet bygger sin vurdering på følgende forhold:

Regnskapsfører Solheim har i sin redegjørelse ovenfor Troms politidistrikt tilkjennegitt at fakturaen baserer seg på en «tenkt oppstilling for perioden fram til fakturaen ble skrevet» og at «fakturaen ble skrevet i 2009 og det var avtalt at en del gjenstående arbeider skulle utføres senere tilpasset den produserende aktivitet på anlegget».

Årvikbruket Eiendom AS opplyser i sin senere søknad til Skjervøy Fiskeriutvikling AS at:

«Styret i Årvikbruket Eiendom A/S har akseptert at Årvikbruket A/S har igangsatt en god del av disse tiltakene på egen risiko mot at dette søkes finansiert av Årvikbruket Eiendom A/S. Dette for å imøtekomme umiddelbare forventninger blant annet fra mattilsynet. En del av tiltakene gjenstår imidlertid og må finansieres samens med det som allerede er gjort. Det vil bli søkt Innovasjon Norge A/S om tilskudd til deler av disse kostnadene – det vil si det som er søknadsberettiget.

På dette grunnlag søker vi herved Skjervøy Fiskeriutvikling A/S om et tilskudd på NOK 3.000.000,- for å finansiere nevnte tiltak. Håper nevnte søknad imøtekommes da det er svært viktig å få realisert tiltakene i sin helhet snarest»

Årvikbruket AS har også i brev av 21.03.2015 – bl.a. stilet til kontrollutvalget - uttalt at:

«Årvikbruket erkjenner og har for så vidt aldri lagt skjul på at det er arbeider som gjenstår å utføre. Ansvar for disse arbeidene påhviler oss og det bør ikke være usikkerhet om viljen til å få dette gjort».

Revisor har også gjennomgått regnskapene for Årvikbruket AS og kan ikke finne at utgifter til renoveringsarbeider i denne størrelsesorden er regnskapsført. Selskapets finansielle stilling i 2008 og 2009 tilsier heller ikke at selskapet kunne forskuttere renoveringsarbeider i en slik størrelsesorden.

De langt største og dyreste renoveringsarbeidene er per i dag ikke vurdert som utført, og de kan da heller ikke vært utført i 2009. Årvikbruket Eiendom AS og Årvikbruket AS hadde riktignok en avtale om at besparelser på en post kunne overføres til andre poster, men de desidert dyreste postene er fortsatt ikke utført, eller dokumentert utført. Gjennomgår man Isaksens beskrivelse, inneholder de relativt enkle arbeidsoperasjoner og det fremtrer usannsynlig at andre poster i beskrivelsen kan ha blitt så mye dyrere å utføre. Det er heller ikke dokumentert eller opplyst hvilke poster det i så fall skulle være.

Tidligere ordfører Waage har videre uttalt til revisor:

«Waage fortalte også at da tilskuddet ble bevilget, ønsket driftsselskapet å fortsette med utbedringene i stedet for at eiendomsselskapet hentet inn tilbud fra andre gjennom anbud. Driftsselskapet ønsket ifølge Waage å gjøre tiltak i perioder det ikke var ordinær produksjon.»

Sekretariatet skal for ordens skyld gjøre oppmerksom på at Waages uttalelse er knyttet til tidspunktet da tilskuddet ble utbetalt, noe som var ca 3 ½ måned etter at fakturaen var utstedt og var besluttet honorert av Årvikbruket Eiendom AS.

Når det gjelder motivasjonen for å utstede og honorere fakturaen før arbeidet var levert, fremtrer det sannsynlig at dette ble gjort slik at fakturaen kunne inntektsføres i Årvikbruket AS og dermed bedre regnskapstallene. Sekretariatet viser i denne sammenheng til revisors redegjørelse hvor det sies:

«Da Årvikbruket AS sendte ny faktura for utbedringsarbeid ved fiskebruket ti måneder etter den første fakturaen, hadde beløpet altså økt med kr 1,75 millioner ekskl. mva. Selskapet posterte utbedringsarbeider for kr 1,75 millioner som ordinære driftsinntekter. Ifølge revisjonsberetningen for dette året fra Årvikbruket AS sin revisor er egenkapitalen tapt.»

Regnskapet dokumenterer ikke at det er gjort renoveringsarbeid ved fiskebruket i 2009. Årvikbruket AS avla regnskapet for 2009 med underskudd på kr 1,539 millioner og negativ egenkapital kr 0,094 millioner. Uten inntektsføringen på kr 3,85 millioner ville egenkapitalen vært negativ med kr 3,944 millioner når vi ser 2008 og 2009 under ett.»

Sekretariatet skal også peke på at Årvikbruket AS – da fakturaen ble honorert – hadde fått 6 måneders henstand med husleien, noe som også indikerer manglende betalingsevne.

Sekretariatet skal igjen minne om at forholdene i Årvikbruket AS ikke er kontrollutvalgets anliggende. Det som imidlertid er kontrollutvalgets - og kommunestyrets anliggende – er at det kommunalt eide selskapet Årvikbruket Eiendom AS objektivt sett synes å ha brutt – eller medvirket til et brudd - på bokføringsforskriften og regnskapslovingen gjennom å akseptere og honorere en faktura som ikke var i samsvar med realitetene.

11.2.4 Avtalen om betaling av fakturaen.

Sekretariatet vil også knytte noen kommentarer til den avtale man inngikk om hvordan fakturaen skulle betales.

Avtalen ble inngått samme dag som fakturaen ble besluttet honorert og lød:

**AVTALE
OM
OPPGJØR FOR UTFØRT ARBEID**

Mellom Årvikbruket AS og Årvikbruket Eiendom AS er i dag 30.10.2009 inngått følgende avtale.

Det vises til avtale om utføring av renoveringsarbeider ved Årvikbruket Eiendom AS's anlegg i Årviksand, avtalt utført av Årvikbruket AS.

Årvikbruket Eiendom AS aksepterer faktura fra Årvikbruket AS av 30/10 2009

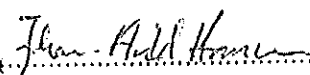
Pålydende kr. 4.812.500,- incl.mva

Partene er enige om at oppgjør skal skje på følgende måte:

- Kr. 1.187.500,- ansees betalt ved faktura av 30/10 -2009 på utstyr som Årvikbruket AS overtar fra Årvikbruket Eiendom AS.
- Kr. 600.000,- betales når Årvikbruket Eiendom AS får tilbake merverdiavgift på angjeldende investeringer.
- Kr. 3.025.000,- betales ved konvertering av mulig innvilget lån/tilskudd fra Innovasjon Norge på angjeldende investeringer, samt oppnådd lånefinansiering på restbeløp.

Årvikbruket AS skal ikke sette i verk rettslig inndrivelse av fordringen i form av konkursvarsel eller inkassopågang så lenge finansieringsforholdet ikke er avklart. Frist for dette er ved konvertering av finansiering fra Innovasjon Norge her samt innen rimelig tid etter dette for lånefinansieringen. Årvikbruket AS skal heller ikke foreta motregning i husleie utover det partene eventuelt blir enige om.

Skjervøy 30.10.2009

.....
Årvikbruket AS

.....
Årvikbruket Eiendom AS

Som det fremgår av første strekpunkt skulle Årvikbruket Eiendom AS betale i form av at driftstilbehøret på eiendommen skulle overdras til Årvikbruket AS. Revisor har sagt om dette:

Når det gjelder det første strekpunktet i avtalen, forstår vi det slik at Årvikbruket AS hadde fått faktura for utstyr selskapet skulle overta, men at denne ikke var betalt. Fakturaen er «faktura av 30/10.2009 på utstyr som Årvikbruket AS overtar fra Årvikbruket Eiendom AS» som igjen består av to fakturaer hvor den ene gjelder «frysemaskiner og platefryser etter avtale» kr 387 500 inkl. mva og den andre gjelder «saltstrøanlegg enstasjon, to Baader 440 flekkemaskin, bulkløfter liten, to nakkebørstemaskiner saltfisk, elektrisk truck Still 1995 modell, 600 stk 60 L plastkasser, skyllebrønn liten, to Baader 166 og diverse plastkar» til omforent pris kr 800 000 inkl. mva. (fakturaene er vedlegg 7.10). I regnskapet til Årvikbruket Eiendom AS ser vi at selskapet har fakturert Årvikbruket AS for utstyret i 2009 og har kreditert balansekonto for utstyr med kr 950 000. Årvikbruket AS har aktivert utstyret i sitt regnskap, men har gjort fradrag for tilskudd på kr 0,506 millioner utbetalt i desember 2009 fra Innovasjon Norge.

Revisor oppfatter at utstyret Årvikbruket AS overtok, var utstyret som fulgte med fiskebruket da Årvikbruket Eiendom AS kjøpte det og som i 2006 utgjorde kr 1,5 millioner

av kjøpesummen på kr 4,5 millioner. Tidligere styreleder i Årvikbruket Eiendom AS har opplyst til revisor at eier – Skjervøy kommune – ble opplyst om salget av utstyr. Saken ble ifølge tidligere styreleder lagt fram på eiermøte, og utstyret ble taksert av ekstern takstmann.»

Etter sekretariatets syn fremstår en betaling i form av overdragelse av driftstilbehøret som ekstraordinært og lite i tråd med at Årvikbruket Eiendom AS forvaltet et fiskebruk. I avtalen overdrar man det vesentlige av «innmaten» og tilbehøret som er en forutsetning for driften av eiendommen. I tilfelle konkurs i driftsselskapet ville eiendomsselskapet kun sitte igjen med et «tomt skall» og kunne vanskelig overføre driften til nye selskap uten etter betydelige investeringer. Det fremgår imidlertid av rapporten at *«saken ble ifølge tidligere styreleder lagt fram på eiermøte, utstyret ble taksert av ekstern takstmann.»* Denne opplysningen tilsier at salget var klarert med tidligere ordfører Waage som var den fremste eierrepresentanten i Årvikbruket Eiendom AS.

Når det gjelder annet strekpunkt, skulle Årvikbruket Eiendom AS betale kroner 600.000,- *«når Årvikbruket Eiendom AS får tilbake merverdiavgift på angjeldende investeringer»*. Som lagt til grunn ovenfor, må det legges til grunn at fakturaen for store deler ikke gjaldt utførte arbeider og at man følgelig forskuddsfakturerte arbeid. Det er – etter sekretariatets vurdering - ikke anledning til å forskuddsfakturere slike tjenester det her dreier seg om med merverdiavgift, jf merverdiavgiftsloven § 44. Et krav om merverdiavgiftsrefusjon fremtrer derfor å være uberettiget, og det fremtrer sannsynlig at det var avtalt at et uberettiget krav om merverdiavgiftsrefusjon skulle brukes som finansieringsform.

11.2.5 Søknaden fra Årvikbruket Eiendom AS.

Sekretariatet finner også grunn til å knytte kommentarer til søknaden om midler fra Årvikbruket Eiendom AS.

Som det fremgår av revisors redegjørelse hadde Årvikbruket AS allerede fakturert Årvikbruket Eiendom AS for (tilnærmet) det fulle beløp av arbeidene som skulle finansieres før søknaden ble sendt inn til Skjervøy Fiskeriutvikling AS.

Det fremgår av revisors redegjørelse at styreleder ikke redegjorde nærmere for den faktura man allerede hadde mottatt, eller at han på annen måte redegjorde for de avtaler som var inngått. Sett hen til at pengene skulle anvendes til betaling av en allerede utstedt faktura, måtte fakturaen fremstå som en åpenbart relevant opplysning for behandlingen i Skjervøy Fiskeriutvikling AS. Sekretariatet viser bl.a. til at Årvikbruket Eiendom AS allerede hadde mottatt en faktura hvor det angivelig kostet kroner 450.000,- for å ordne innslusing av personell, mens man søker Skjervøy Fiskeriutvikling AS om kroner 1.520.000,- for å ordne det samme forhold.

Videre måtte betalingsavtalen være relevant, all den tid man i vedtaket stilte vilkår om «fullfinansiering» av tiltakene.

Årvikbruket Eiendom AS opplyser også i søknaden at det er *«svært viktig å få realisert tiltakene i sin helhet snarest»*, mens de 5 år senere fortsatt ikke er realisert i sin helhet.

Atter videre orienterer man ikke Skjervøy Fiskeriutvikling AS om den avtale man skal ha hatt fra 2008 om at man kunne overføre besparelser på et punkt til et annet punkt.

Sett på denne bakgrunn fremtrer søknaden fra Årvikbruket Eiendom AS både som ufullstendig og - objektivt sett – misvisende.

Styreleder Isaksen har opplyst at salget av driftsmidlene – som skulle brukes som betaling for fakturaen - hadde vært forelagt kommunen i et «eiermøte». Ut fra denne opplysningen fremtrer det sannsynlig at Waage allerede ved behandlingen av saken i Skjervøy Fiskeriutvikling AS var kjent med fakturaen og de underliggende avtalene. Etter sekretariatets syn måtte Waage også ha et ansvar for å sørge for sakens korrekte opplysning, jf. hans plikter som styreformann i Skjervøy Fiskeriutvikling AS.

11.2.6 Tilleggsavtalen til leieavtalen datert 12.02.2010 mellom Årvikbruket Eiendom AS og Årvikbruket AS.

Som det fremgår av revisors redegjørelse ble det – i forbindelse med utbetaling av tilskuddet – inngått en formell avtale om utføring av arbeidene. Denne avtalen skulle angivelig tjene som en sikkerhet og «kontrollhandling» i forhold til utbetalingen av tilskuddet.

Sekretariatet har vanskelig for å forstå hvilken sikkerhet avtalen kan sies å innebære utover en formell nedtegning. Avtalen synes ikke etterlevd i praksis.

Det normale er at man ikke betaler for et arbeid før det er utført. Dette har jo de beste grunner for seg og avtalen bygger da også på dette, når den i punkt 6 sier at:

5.

Dersom eventuell finansiering eller tilskudd til utbedring blir utbetalt eller tildelt Utleier, så er partene forent om at Leier skal kunne kreve Utleier for dokumenterte kostnader Leier har hatt i anledning slike utbedringer, begrenset til størrelsen på den finansiering eller det tilskudd Utleier oppnår. Partene er videre forent om at Leiers krav da ikke skal kunne bringes til forfall før finansiering av slike arbeider er oppnådd og utbetalt, med mindre partene avtaler annet.

Altså: Den sikkerhet og kontroll som var innebygget var at Årvikbruket AS kunne kreve betaling av tilskuddsmidler når man «*dokumenterte kostnader som Leier har hatt i anledning slike utbedringer*». Som det fremgår av revisors redegjørelse ble avtalen undertegnet og godkjent av styret i Årvikbruket Eiendom AS i møte den 12.02.2010.

Det fremgår videre av revisors redegjørelse:

«Den 19.2.2010 overførte Skjervøy Fiskeriutvikling AS 3,1 millioner kroner til Årvikbruket Eiendom AS. Utbetalingen var således i henhold til ordlyden i tildelingsvedtaket som angir at Årvikbruket Eiendom AS er mottaker av tilskuddet, og revisor finner at Skjervøy Fiskeriutvikling AS fulgte opp eget tildelingsvedtak på dette punktet.

Samme dagen sendte Waage epost til Johan Arild Hansen ved Årvikbruket AS som gjaldt det innvilgede tilskuddet (vedlegg 7.9):

«Viser til møte mandag og telefonsamtale i går. Vedlagt følger styrets beslutning på utsettelse av 6 måneders husleie samt regnskapsmessig statusoversikt. Konklusjonen fra møtet var som følger:

Skjervøy Fiskeriutvikling A/S utbetaler tilskuddet til Årvikbruket Eiendom A/S som igjen utbetaler NOK 3.025.000,- til Årvikbruket AS.

Deretter betaler Årvikbruket A/S Årvikbruket Eiendom A/S følgende:

*skyldig husleie 494.476,-
- husleieutsettelse 366.100,-
- konsulentbistand 23.125,-*

Til sammen kr 105.251,-

Det er videre en selyfølge at husleien heretter skal betales som avtalt hver måned i henhold til faktura. Ber om bekreftelse på at ovennevnte er i tråd med hva vi har avtalt."

E- posten må etter sin ordlyd forstås som at Waage gir skriftlig bekreftelse på hva som ble avtalt i to samtaler mellom Waage og Hansen. E-posten viser også at Waage var med på å gjøre avtale om hvordan mottaker av tilskuddet fra Skjervøy Fiskeriutvikling AS skulle bruke midlene. Isaksen har opplyst til revisor at «møte mandag», som det står i eposten, var et arbeidsmøte for å avklare praktiske forhold vedrørende avtalene som var inngått.»

Som det fremgår av det ovenstående ble (omtrent) hele tilskuddet utbetalt til Årvikbruket AS en uke etter at man hadde avtalt en utbetaling mot «dokumenterte kostnader» og Waage – som både var eierrepresentant i Årvikbruket Eiendom AS og styreformann i Skjervøy Fiskeriutvikling AS - var med på å avtale et slikt oppgjør. Ut fra rapportens opplysninger fremgår det at Waage måtte at store deler av arbeidene gjensto, jf det tidligere sitatet om at Waage opplyste at eiendomsselskapet på utbetalingstidspunktet hadde vurdert å «hente inn tilbud fra andre gjennom anbud».

Sett på denne bakgrunn fremstår revisors vurdering av at styreleder «fulgte opp eget tildelingsvedtak» ved å utbetale tilskuddet til Årvikbruket Eiendom AS, som en noe formalistisk tilnærming, all den tid partene i forkant hadde avtalt at tilskuddet umiddelbart skulle betales videre til Årvikbruket AS. Det er også noe vanskelig å forstå at revisor mener at man utøver «en faktisk kontroll (med bruken av midlene) ved å gjøre det klart for Årvikbruket Eiendom AS at de måtte formalisere de avtaler som var inngått vedrørende utføring og finansiering av utbedringsarbeid», når Waage og de øvrige i praksis ikke forholdt seg til avtalen og de kontrollmekanismer som lå i den.

Man avtalefestet imidlertid hva man skulle gjøre av arbeider, men dette synes ikke å ha blitt fulgt opp på noen adekvat måte i ettertid, verken fra Årvikbruket Eiendom AS side, eller Skjervøy Fiskeriutvikling AS side.

Avtalen satte heller ingen frist for ferdigstilling av arbeidene og nesten 5 år etter er store deler av arbeidene ikke gjort.

11.2.7 Habilitet

Revisor har vurdert styremedlem Albrigtsens habilitet på side 66 og 67 i rapporten og har konkludert med følgende:

«Revisor har ikke grunnlag for å gi ei entydig vurdering vedrørende styremedlem Albrigtsens habilitet etter aksjeloven § 6-27. Hensynet til tilliten til styremedlemmets

lojalitet til selskapet tilsier likevel at Albrigtsen ikke burde ha vært med på behandlingen av sak 2/10 da styret behandlet og godkjente tilleggsavtalen som vi har forstått kom i stand fordi Årvikbruket Eiendom AS ville utbetale tilskuddet fra Skjervøy Fiskeriutvikling AS til Årvikbruket AS, jf. kap 7.9.»

Sekretariatet viser for øvrig til den gjengivelse av reglene som revisor har gitt på side 66 og 67.

Når det gjelder styremedlem Albrigtsens habilitet, fremstår styremøtet i Årvikbruket Eiendom AS den 24.10.2009 (behandlingen av fakturaen av 30.10.2009 fra Årvikbruket AS og betalingsavtalen) som den sentrale disposisjon å vurdere i forhold til hans habilitet, særlig sett hen til opplysningene om Årvikbruket AS økonomi på dette tidspunkt. Hans habilitet ved denne styrebehandlingen er ikke vurdert av revisor.

Etter sekretariatets syn er det vesentlig å se hen til opplysningene om Årvikbruket AS' økonomi ved habilitetsvurderingen. Det fremkommer av rapporten at Årvikbruket AS avla regnskapet for 2009 med underskudd på kr 1,539 millioner og negativ egenkapital kr 0,094 millioner. Uten inntektsføringen på kr 3,85 millioner ville egenkapitalen vært negativ med kr 3,944 millioner når man så 2008 og 2009 under ett. Det fremkommer også av rapporten at styret i Årvikbruket Eiendom AS innvilget henstand med betaling av husleien for de 6 siste månedene av 2009. Dette ble gjort i styremøte den 28.8.2009. Den økonomiske stillingen i Årvikbruket AS – som Albrigtsens foreldre hadde en betydelig eierpost i – må derfor vurderes som svært svak på tidspunktet hvor man vedtok å godta fakturaen og på tidspunktet man foretok en forskuddsbetaling av tildelte midler til Årvikbruket AS. Usikret forskuddsbetaling av forpliktelser kan ikke ses å være i Årvikbruket Eiendom AS interesse, i alle fall ut fra vanlig forretningsmessig tenking.

At Albrigtsen på denne bakgrunn må anses inhabil etter aksjeloven § 6-27 og ikke hadde noe i styrerommet i Årvikbruket Eiendom AS å gjøre ved behandlingen av fakturaen og betalingen av denne, er etter sekretariatets skjønn rimelig udiskutabelt.

11.2.8 Forsvarlig forvaltning – kontroll i Årvikbruket AS?

Sekretariatet skal innledningsvis få påpeke at det tilligger styret i Årvikbruket Eiendom AS å forvalte selskapet, og kontrollutvalget kan ikke overprøve styrets vurdering av hva som er hensiktsmessig.

Sekretariatet finner det imidlertid riktig å kommentere en del forhold ut fra kommunens posisjon som eier av Årvikbruket Eiendom AS.

Leses rapporten fremstår det som rimelig klart at kontrollen med bruken av midlene har vært mangelfull i Årvikbruket Eiendom AS, uten at dette er nærmere kommentert av revisor. Gjennom tilskuddet fra Skjervøy Fiskeriutvikling AS og betalingen, har Årvikbruket Eiendom AS betalt til sammen kroner 4.812.000,- til et privat eid selskap for å oppgradere en kommunal eiendom. Noen nærmere redegjørelse og dokumentasjon fra Årvikbruket Eiendom AS om hva disse pengene har gått til, er ikke gitt.

Den eneste dokumentasjon man har fått fra Årvikbruket Eiendom AS, er fakturaen av 30.10.2009 fra Årvikbruket AS og en forklaring fra tidligere styreleder om at man «visste hvilke arbeider som var utført». Den angjeldende fakturaen baserer seg – etter hva som er opplyst – på en «tenkt oppstilling» og fakturaen kan ikke anses å være i samsvar med de reelle forhold. Fakturaen tilfredsstiller heller ikke kravene iht bokføringsforskriften.

Det er i seg selv betegnende på mangelen på kontroll at man ved undersøkelsene har måttet foreta en befaring med takstmann for å skaffe rede på hvilke arbeider kommunens eget selskap har fått

utføre og som man har betalt for. Takstmannens rapport konkluderer også med at de tiltakene som har desidert høyest verdi, ikke kan anses utført.

De reelle forholdene i saken kan langt på veg sammenlignes med at man forhåndsbetaler håndverkeren 4.812.000,- kroner og overlater det til ham å bestemme både hva han skal gjøre og når det skal gjøres. At dette er fjernt fra en forsvarlig forvaltning av kommunale midler fremtrer klart og ville på andre områder vært uakseptabelt.

11.2.9 Fiskeriutvikling kontra drift

Det fremgår av revisors rapport at det var forutsatt at Skjervøy Fiskeriutvikling AS ikke skulle tildele midler til regulær drift av selskaper.

Gjennom Skjervøy Fiskeriutvikling AS og Årvikbruket Eiendom AS har man overført betydelige midler til et privat selskap, men verken Skjervøy Fiskeriutvikling AS som tilskuddsgiver eller Årvikbruket Eiendom AS som tilskuddsmottaker og avtalepart, synes å ha utvist noen særlig interesse i å følge opp bevilgningen og betalingen. Rapporten viser også at det er et betydelig gap mellom hva man har betalt for og hva som kan dokumenteres utført.

Ut fra de ytre formalitetene fremstår søknaden, tildelingen og avtalene som et investeringstiltak, men slik tildelingen og avtalene har blitt håndtert og fulgt opp, fremstår overføringen av midler som å være et driftstiltak.

Sekretariatet finner det åpenbart betenkelig at offentlige midler anvendes på denne måte, selv om intensjonene som ligger bak kan være gode. Dette støter opp mot hensynet til likebehandling, etterrettelighet og åpenhet og kan åpne for misligheter.

12. INDUSTRIPARKEN SKJERVØY AS

Det fremkommer av revisors redegjørelse at styret vedtok å bevilge et ansvarlig lån på kroner 2.500.000,- for å refinansiere den langsiktige gjelden i Industriparken Skjervøy AS.

Waage har gitt følgende forklaring til vedtaket:

Waage opplyser at det - slik det fremgår av saksutredningen til sak 7-2010 (med vedlegg) - på tidspunktet da Industriparken Skjervøy AS søkte Skjervøy Fiskeriutvikling AS om lån, var en samarbeidsprosess på gang for å frigjøre industriarealer og industribygg til aktører i forbindelse med en mulig etablering av ASCO Arctic Base. Aktører tilknyttet denne mulige etableringen hadde i 2009 besøkt Skjervøy etter at kommunen hadde innledet samtaler med ASCO Norge. I samarbeidet - som noen uker etter Skjervøy Fiskeriutvikling AS sitt vedtak i sak 7-2010 endte med at en intensjonsavtale ble inngått - inngikk ASCO Norge, Tschudi Shipping Company AS, Boreal Offshore og Skjervøy kommune. Waage har opplyst til revisor at det i forbindelse med dette samarbeidet ble etablert en målsetning om at kommunen skulle medvirke til å skaffe til veie industrilokaler. I samtaler Waage på denne bakgrunn førte med Noralf Matre skal Waage – etter eget utsagn - ha fått beskjed om at Skjervøy kommune ville bli gitt en «posisjon» med hensyn til et fremtidig salg av Industriparken Skjervøy AS dersom de tilbød refinansiering av selskapets gjeld til North Crab AS. Noralf Matre og Øyvind Isaksen har overfor revisor bekreftet at en slik enighet forelå. Waage har videre opplyst til revisor at det viktige ikke først og fremst var å skaffe kommunen forkjøpsrett, men å sikre kommunen innflytelse med hensyn til hvem som skulle få kjøpe Industriparken av North Crab AS. Skjervøy Fiskeriutvikling AS vedtok på denne

bakgrunn en refinansiering av Industriparken Skjervøy AS sitt lån, gjennom å yte et ansvarlig lån.

Sekretariatet stiller seg noe uforstående til vedtaket i Skjervøy Fiskeriutvikling AS og kan vanskelig se begrunnelsen for at styret vedtok – til fortrenghet for andre formål - å redusere fondet med 2.500.000,- og konvertere midlene til et risikoutsatt ansvarlig lån. Dette før det var klarlagt om et salg var aktuelt og motivert ut fra en muntlig avtale om at kommunen ville få «en posisjon».

Sekretariatet kan ikke se hva som hastet. Ved å holde tilbake midlene ville man ha sikret seg «innflytelse med hensyn til hvem som skulle få kjøpe Industriparken», dersom dette var formålet. Ble et salg ikke aktuelt, hadde man fortsatt midlene i behold.

Etter at utbetalingen var foretatt, var pengene risikoutsatt og den eneste sikkerhet man hadde for å oppnå formålet – dvs posisjonen - var en muntlig avtale av et noe uvisst innhold. Muntlige avtaler om posisjoner er lite å bygge en formålsorientert fondsforvaltning på og det er uklart hvilke rettigheter som Skjervøy Fiskeriutvikling AS – eller kommunen - fikk ved denne tildelingen.

Etter sekretariatets syn fremstår disposisjonen lite i tråd med en forsvarlig behandling av midlene.

13. SKJERVØY SJØMAT AS

Når det gjelder skjervøy Sjømat AS har revisor funnet at styreleder var kjent med den faktiske finansieringen før lånet ble utbetalt, men at revisor finner det diskutabelt om utbetalingen kan anses i strid med vedtaket. Det sies om dette:

«Etter revisors kjennskap diskuterte ikke partene formen for finansiering – leasing – noe nærmere i perioden fra Godø sendte eposten 10.2.2010 til Waage og fram til utbetalingstidspunktet 19.2.2010. Investeringsbudsjettet til Skjervøy Sjømat AS var som vi så i utklipp 7 på totalt kr 9 320 000 hvorav kr 7 320 000 utgjorde utstyr. Leasing medførte at kr 2 500 000 ikke lenger kunne anses som en investeringskostnad.

Skjervøy Fiskeriutvikling AS utbetalte hele det bevilgede beløpet til Skjervøy Sjømat AS selv om styreleder var klar over at mottaker hadde gjort avtale om leasing i stedet for kjøp. På bakgrunn av styreleders forklaringer kan vi ikke legge til grunn at det forelå en aksept om fravikelse av tildelingsvedtakets vilkår.

Innen utbetalingstidspunktet hadde styreleder overlatt dialogen med motparten til kommunens advokat, og styreleder fikk låneavtalen i retur med signatur fra motpart. Låneavtalen viste direkte tilbake til tildelingsvedtaket, og en rimelig tolkning av dette er at motparten på dette tidspunktet godtok vilkårene som var satt i tildelingsvedtaket. Ett av disse vilkårene var at lånet skulle «nyttes til anskaffelse av produksjonsutstyr ...», og med «anskaffelse» i denne forbindelse forstår revisor at det skulle bli Skjervøy Sjømat AS sin eiendom. I låneavtalen pkt. 10 står det at låneavtalen anses misligholdt dersom låntaker ikke nytter lånet til det formål og behov som lånet er gitt for å dekke.

På den andre siden vektlegger revisor det faktum at styreleder, før utbetalingen til Skjervøy Sjømat AS, var gjort uttrykkelig kjent med at deler av utstyret som lånet skulle finansiere, i stedet ble leaset.»

Sekretariatet har ikke noen øvrige bemerkninger til dette. Det må være opp til kommunestyret å vurdere hvorvidt man ønsker å forfølge saken rettslig, hvis man mener at kommunen er påført et tap som kan kreves erstattet.

Sekretariatet skal dog få bemerke at det syntes naturlig - slik situasjonen lå an – å foreta en etterfølgende kontrollhandling rundt bruken av midlene, jf. vilkåret i låneavtalen om at pengene skulle gå til anskaffelse av utstyr.

14. SEKRETARIATETS OPPSUMMERING AV SINE MERKNADER.

Rapporten har gjennomgått disposisjonene i Skjervøy Fiskeriutvikling AS og revisor har ikke – ut fra sine vurderingskriterier – funnet vesentlige feil ved behandlingen av tildelingssakene i Skjervøy Fiskeriutvikling AS.

Sekretariatet har imidlertid funnet grunn til å og kommentere en del forhold som er av betydning for kontrollutvalgets behandling av saken ut fra et kontroll og tilsynsperspektiv, herunder i forhold til kommunen som eier av Årvikbruket Eiendom AS.

Sekretariatet vil gjøre oppmerksom på at rapporten er rik på detaljer som kunne vært kommentert, men sekretariatet har valgt å konsentrere seg om de vesentlige forholdene rundt de tre tildelingene som skulle undersøkes.

Oppsummert er dette:

Årvikbruket Eiendom AS

Det arbeid Skjervøy Fiskeriutvikling AS bevilget penger til, er ikke fullt ut utført. Ut fra rapportens funn er det arbeid kostnadsberegnet til totalt kroner 3.115.000,- som er vurdert som ikke utført, eller som Årvikbruket Eiendom AS ikke har kunnet redegjøre for på en tilfredsstillende måte.

Årvikbruket Eiendom AS har honorert en faktura fra Årvikbruket AS på totalt kroner 4.812.000,-. Fakturaen ga uttrykk for å være fakturering for utførte arbeider ved bruket. Ut fra opplysningene i saken må det imidlertid legges til grunn at det i realiteten var en fakturering av arbeid som for store deler ikke var utført. Det fremstår sannsynlig at honoreringen ble gjort slik at fakturaen kunne inntektsføres i Årvikbruket AS og bedre det regnskapsmessige resultatet. Disposisjonen fremtrer å være i strid med regnskapslovingen og i strid med bokføringsforskriften og som en mulig mislighet. Etter betalingsavtalen skulle fakturaen bl.a. finansieres ved at Årvikbruket Eiendom AS betalte refundert merverdiavgift, og denne refusjonen fremtrer uberettiget.

Søknaden som ble sendt fra Årvikbruket Eiendom AS om tilskudd var ufullstendig og misvisende og sekretariatet kan ikke se at styret i Skjervøy Fiskeriutvikling AS hadde et korrekt beslutningsgrunnlag.

Gjennom utbetalingen fra Skjervøy Fiskeriutvikling AS og gjennom betalingen fra Årvikbruket Eiendom AS har kommunalt eide selskaper utbetalt totalt kroner 4.812.000,- til et privat eid selskap for å oppgradere en kommunal eiendom. Det er ikke ført en tilfredsstillende kontroll med bruken av midlene – verken fra Skjervøy Fiskeriutvikling AS eller fra Årvikbruket Eiendom AS. Pengene er forskuddsbetalt og det synes langt på veg å være opp til mottaker av midlene å disponere disse. Dette er i strid med en forsvarlig forvaltning av kommunale midler.

Etter søknaden og de dokumenterte avtalene skulle tilskuddet være et investeringstiltak, mens det ut fra forskuddsbetalingen og mangelen på oppfølging fremstår som et driftstiltak. Ytelse av «skjulte» driftstilskudd til enkelte aktører bryter med klare krav og forventninger om likebehandling av aktører innen næringen.

Industriparken Skjervøy AS

Vedtaket om å refinansiere Industriparken Skjervøy AS langsiktige gjeld synes vanskelig å forstå og fremstår lite i tråd med et krav om forsvarlig behandling av midlene. Styret vedtok å gi et risikoutsatt

ansvarlig lån på 2.500.000,- for å refinansiere gjeld. Dette med formål om å få en «posisjon» ved et videresalg av Industriparken Skjervøy AS. Denne posisjonen hadde et diffust innhold og sikkerheten for at man fikk en posisjon var basert på muntlige avtaler. Muntlige avtaler om posisjoner er lite å bygge en formålsorientert fondsforvaltning på og det er i det hele uklart hvilke rettigheter som Skjervøy Fiskeriutvikling AS – eller kommunen - ervervet ved denne tildelingen.

Lånet som ble ytt er imidlertid tilbakebetalt.

Skjervøy Sjømat AS

Det fremgår av revisors redegjørelse at det kan stilles spørsmål ved om styreleders utbetaling av lån var i strid med vedtaket i Skjervøy Fiskeriutvikling AS.

Det må være opp til kommunestyret å vurdere hvorvidt man ønsker å forfølge saken, hvis man mener at Skjervøy Fiskeriutvikling AS er påført et tap som kan kreves erstattet.

15. AVSLUTNING OG FORSLAG TIL VEDTAK.

Sett i ettertid fremtrer det rimelig klart at man i vedtektene – eller gjennom politiske vedtak – burde satt nærmere rammer for virksomheten. Dette ville ha ført til mer forutsigbarhet og etterprøvbarhet rundt disposisjonene, og det ville også sikret mot spekulasjon. Både spekulasjon om ting har gått rett for seg og spekulasjon om de riktige løsningene var valgt. Slik sekretariatet ser det, ville det vært en fordel for alle involverte, både for styret i Skjervøy Fiskeriutvikling AS, for søkere og for de som skulle kontrollere.

Slik reglene for Skjervøy Fiskeriutvikling AS ble utformet var det langt på veg opp til styret å forvalte midlene, alt etter hva styret anså hensiktsmessig. Man kan være uenig, eller enig i disposisjonene, men disposisjonene er ikke ulovlige, eller kritikkverdige, selv om mer hensiktsmessige løsninger kunne vært valgt. Det har f.eks. vært fremme at man tildelte store deler av midlene før man hadde annonsert og fått oversikt over hvilke tiltak som kunne være aktuelt å støtte. Det hadde kanskje vært mer hensiktsmessig å vente, men man kan ikke si at den fremgangsmåte som ble valgt var ulovlig.

Ut fra vedtektene kunne støtte gis som lån eller tilskudd, uten noen nærmere beskrivelse av fremgangsmåten. Det kunne gis som tilskudd, ansvarlig lån, pantesikret lån, osv. At kassen ble tom, er derfor ikke noe som er «ulovlig». Slik rammene for virksomheten var utformet, lå det for så vidt i kortene at midlene kunne – og skulle - brukes opp.

Revisor har påpekt viktigheten av å ha klare eierstrategier. Sekretariatet er enig i viktigheten av dette, men foreslår at dette følges opp i egen sak av utvalget.

Det er også uheldig at samme person innehar en rekke roller. Det sies om dette i rapporten (fra K-sekretariatets tidligere rapport vedrørende Industriparken Skjervøy AS):

«Saken illustrerer også den prinsipielle problemstillingen hvorvidt det er heldig at kommunestyrerepresentanter i sin alminnelighet, og ordførere i særdeleshet, bør ha fremtredende posisjoner i selskap som eies av kommunen. Om samme person har posisjon som styreleder (eventuelt daglig leder) som her, generalforsamling og ordfører, vil den reelle maktstrukturen legge til rette for en grad av innflytelse som kan være problematisk i forhold til de grunnleggende demokratiske prinsipper, og som dessuten ikke er helt i samsvar med den maktfordeling aksjeloven prinsipielt sett legger opp til. Saken aktualiserer dermed også spørsmålet om etablering av et reglement for biervet for kommunalt ansatte og ledende tillitsvalgte. Ettersom et slikt reglement ikke eksisterer, er slik fordeling av verv som beskrevet

ovenfor ikke i strid med gjeldende regelverk. Kontrollutvalgets rolle her går følgelig ikke lenger enn til å påpeke problemstillingen.»

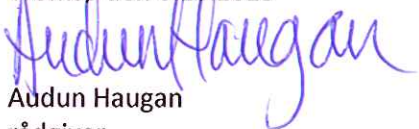
Kontrollutvalget bør også følge denne problemstillingen opp i egen sak.

Normalt utformes kontrollutvalget innstillinger slik at man søker å rette opp feil og eventuelt korrigere praksis som er feil eller uheldig. Skjervøy Fiskeriutvikling AS er imidlertid avviklet og virksomheten avsluttet. Virksomheten i Skjervøy Fiskeriutvikling AS må videre anses så spesiell, at det vanskelig kan ses å ha overføringsverdi til andre kommunale selskap.

For en del av de forhold som er tatt opp, beror videre oppfølging på en mer skjønnsmessig vurdering som kommunestyret må ta som eier. Når det gjelder de øvrige funn i rapporten og de forhold som sekretariatet har pekt på, må kontrollutvalget drøfte saken og utforme sin innstilling ut fra hva som fremkommer i drøftelsene.

Sekretariatet har derfor valgt å fremme saken med åpen innstilling.

Tromsø den 6.10.2015

Audun Haugan
rådgiver